

Anmeldelse 1

Seksualitet og aldring

Ældres seksualitet & kærlighedsliv – tabuer, myter & viden. Udgivet Af ÆldreForum i november 2010
Kan bestilles på aef@aeldreforum.dk eller downloades fra www.aeldreforum.dk

ÆldreForum har udgivet dette hæfte på 72 sider i den serie af publikationer, som siden 1997 har kastet lys over forskellige aldringsrelaterede emner. Udgivelsen er både vigtig, rettidig og tiltrængt, fordi ældres seksualitet og kærlighedsliv længe har været tabuiseret og delvist fornægtet, sådan som også udgivelsens undertitel signalerer. Det er derfor et frisk pust, at ÆldreForum har valgt at producere et gratis hæfte, som i et let tilgængeligt sprog formidler de muligheder og udfordringer, der knytter sig til ældres seksuelle sundhed og trivsel og samtidig gør op med den mytedannelse, der flourer på området. Og lad det være slået fast med det samme: De fleste ældre har (eller ønsker at have) et aktivt sexliv og anser seksualitet for at være et vigtigt element i deres liv. Udgivelsen præsenterer de statistiske belæg for dette udsagn men viser også, hvordan det af forskellige grunde ikke er muligt for alle ældre at udleve deres seksualitet, sådan som de ønsker.

Hæftet indeholder bidrag fra flere faglige og professionelle vinkler. Indledende skriver klinisk psykolog, Bo Møhl om seksuallivets mange facetter sent i livet, mens 1. reservelæge og ph.d. Annamaria Giralddi, sammen med overlæge og lektor, Ellids Kristensen berører de seksuelle problemer, som kan opstå i forbindelse med sygdomme og medicinering, der er almindeligt fo-

rekommende hos ældre. Overlæge, dr. med. Carsten Hendriksen ser på seksual dysfunktion i lyset af medikamentel behandling og gerontologisk viden, mens speciallægerne Hanne og Ole Risør præsenterer eksempler på seksuelle udfordringer blandt ældre, som de har mødt i deres egen praksis. Endelig tegner leder af Plejecenter Solhjem, Lis Herand, afslutningsvis et billede af, hvordan seksualitet kan udfolde sig blandt plejehjemsbeboere.

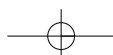
De forskellige bidrag slår tilsammen et prisværdigt slag for anerkendelsen af ældre medborgeres ret til at udleve deres seksualitet og udpeger nogle af de konkrete udfordringer og problemer, som kan gøre, at de ældres seksuelle rettigheder ikke opretholdes. Bo Møhl fremhæver eksempelvis, hvordan forståelsen af ældre (og aldrende kroppe) som aseksuelle kan indvirke negativt på både egne og andres forventninger til sex sent i livet. Annamaria Giralddi og Ellids Kristensen leverer et fint overblik over, hvilke fysiske forhold og typiske lidelser hos henholdsvis mænd og kvinder, der kan føre til seksuelle problemer, samt hvordan de potentielt kan behandles. Carsten Hendriksen påpeger, at de praktiserende læger skal blive bedre til at oplyse om medikamenters indvirkning på de seksuelle funktioner. Hanne og Ole Risør præsenterer en mosaik af løsninger og problemer fra den

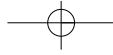
praktiske verden, mens Lis Herand mestendels kommer med en hensigts-erklæring om, hvordan plejepersonalet gerne vil være i stand til at respektere og understøtte beboernes seksualitet.

Mens udgivelsen er vigtig og tiltrængt, og sikkert også nyttig for den læser, der gerne vil danne sig et overblik over den gældende viden på området, kan man kritisere den for at være lidt for kedelig og temmelig usexet. Med sin brug af fotos af ældre, der holder i hånd, sidder ved stranden, eller næsten kysser, bærer billedsiden i øvrigt ved til de myter, som hæftet hævder at imødegå. Det er fint at betone sensualiteten, men hvor er den saft, kraft og kropslighed, som seksualiteten i høj grad udgøres af? Hvis jeg var en ældre person, som ønskede at vide noget mere anvisende om, hvordan jeg kunne forfølge et aktivt sexliv, ville jeg således blive skuffet. På den måde retter udgivelsen sig mere mod behandlere og beslutningstagere end mod de ældre selv, hvilket i sig selv er udmærket. Det understreger imidlertid behovet for materialer for ældre, der er mere i familie med de anvisninger og informationer, som vi giver til børn og unge.

*Bjarke Oxlund
Antropolog
Center for Sund Aldring*

Bogen udpeger nogle af de konkrete udfordringer og problemer, som kan gøre, at de ældres seksuelle rettigheder ikke opretholdes

Anmeldelse 2

Aldring i kritisk humanistisk perspektiv

Jönson, H. (red.) (2009). *Åldrande, åldersordning, alderism*. Linköping University Interdisciplinary Studies 2009:10. Linköpings Universitet

Åldrande, åldersordning, alderism er et festskrift skrevet i anledning af professor i *Ageing and later life* ved Linköping Universitet Lars Anderssons 60 års fødselsdag. Lars Andersson og de fleste bidragsydere til bogens 16 kapitler er eller har været knyttet til det svenske *National Institute for the Study of Ageing and later Life* (NISAL) i Linköping, som distribuerer bogen. Som genre kan festskrifter kan godt have tendens til at være af flygtig interesse for udefrakommende, men det er lykkedes redaktøren Håkan Jönson at holde en rød tråd i de forskellige kapitler. Dette gør bogen brugbar ud over som øjebliksbillede af den forskning, der bedrives på institutionen, og man får præsenteret et helt specifikt perspektiv på aldring, alders-systemer og alderisme. Et meget humanistisk perspektiv, ville jeg karakterisere det som, hvilket er værd at lægge mærke til, da dette perspektiv ikke ofte repræsenteres i større danske udgivelser. Bogen starter med et overblik over aktuelle politiske og teoretiske problemstillinger i humanistisk aldringsforskning og rejser spørgsmål som: Hvordan kan man forstå aldringsforskningens plads i samfundet og denne forsknings relevans og betydning for både politik og ældres levede liv? Et hovedargument er, at "aldring" som negativt ladet begreb ofte skaber et politisk og forskningsmæssigt fokus på sygdom og

funktionsnedsættelse, selv om ældres levede liv indeholder mange andre og mere positive aspekter, som dermed uforvarende ignoreres. Der er derfor ifølge Jönson behov for kritisk gerontologi, som reflekterer over forskningens brug af begreber og kategoriseringer og disses betydning for vidensproduktion, normer og praksis. Dette lykkes da også for stor del i bogen, om end analyser og refleksioner ikke rettes mod forskningen selv, men mod de meget forskellige cases, som tages op af de forskellige forfattere. Der skal ikke tages noget for givet omkring aldring, hvilket både analyser og kapitlernes fine bredde viser. Indledningen efterfølges af en dækkende, men måske ikke så nyskabende, gennemgang af socialkonstruktivistiske pointer appliceret på aldring, som dog kan være en god introduktion til overvejelser omkring forholdet mellem begreber, normer og samfundsstrukturer, hvis man er ny i feltet. Anderledes nyt er der at finde i resten af bogens kapitler, som veksler mellem flere forskellige empiriske studier af forskellige aspekter af bogens tema – fra analyser af brysters sociale værdisætning i aldringsperspektiv over generations- og migrationsfortællinger og medieanalyser af repræsentationer af aldring til samfundspolitiske overvejelser om alderisme og samfundets og individers forhold til døden.

Det er aldring som noget, der bliver givet betydning i mangfoldige sammenhænge, og som kan skrives frem i både personlige og samfundsmæssige vendinger. Og man forstår som læser, at der er mange emner, man meningsfuldt kan beskæftige sig med som (humanistisk) aldringsforsker, der alle bidrager til et rigt billede af aldring som begreb og fænomen i verden. Alt efter ens interesser varierer kapitlerne i evne til at holde en fanget, men samlet giver de et udmærket billede af typiske emner inden for denne slags forskning. Det er et fint lille bidrag til humanistisk aldringsforskning/kritisk gerontologi, bidragsyderne har bedrevet. Kender man tilgangen, løftes man ikke til nye teoretiske erkendelser, men kan nok få intellektuel fornøjelse af empirien og analyserne. Kender man ikke tilgangen vil man kunne få en god introduktion og anledning til eksistentiel og samfundskritisk refleksion. Det kan anbefales at dykke ned i kapitlerne efter lyst og interesse, men bogen egner sig måske bedst som en introduktion og vil givetvis egne sig til brug i undervisningssammenhæng. Hvis ikke det svenske afskrækker.

Morten Hillgaard Bülow
Ph.d.-studerende
Center for Sund Aldring

Der skal ikke tages noget for givet omkring aldring, hvilket både analyser og kapitlernes fine bredde viser

